

رکود نسبی تولید جهانی ماشین آلات و تجهیزات صنعتی

مریم خزاعی
اسفند ۱۴۰۲

انجمن سازندگان تجهیزات صنعتی ایران

چکیده

در این گزارش ضمن معرفی نحوه طبقه‌بندی بین‌المللی فعالیت‌های زیر مجموعه صنعت تولید ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی، به وضعیت تولید صنعت ساخت و ۲۴ رشته فعالیت زیرمجموعه آن در کل جهان طی یازده ماهه نخست ۲۰۲۳ با تاکید بر دو رشته فعالیت صنعت **تولید** و **نصب و تعمیر** ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی پرداخته شده و روند ماهانه شاخص تولید و نرخ تغییرات آن طی سال‌های اخیر مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار داده است.

همچنین وضعیت صنعت تولید ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی از منظر سطح فناوری و رشد آن طی مدت مورد بررسی همراه با وضعیت سایر صنایع دارای سطح فناوری گوناگون، ارائه و مقایسه شده است.

طبقه‌بندی بین‌المللی

Manufacturing Industry

صنعت ساخت

فعالیت‌های صنعتی را در برمی‌گیرد که بر اساس طبقه‌بندی سازمان ملل تحت کدهای آیسیک (ISIC) دورقمی ۱۰ الی ۳۳ قرار می‌گیرند.

صنعت تولید ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی

یکی از فعالیت‌های صنعت ساخت، تولید ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی است که تحت کد آیسیک ۲۸ طبقه‌بندی می‌شود.

کاربرد خاص

ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی با کاربرد خاص (۲۸۲) دربرگیرنده مواردی مانند ماشین‌آلات خطوط تولید محصولات غذایی، پلیمر، نساجی و سایر موارد مشابه

کاربرد عام

ماشین‌آلات و تجهیزات با کاربرد عام (۲۸۱) با اجزایی مانند موتورها، کمپرسور و پمپ‌ها

Machinery & Equipment Industry

انجمن سازندگان تجهیزات صنعتی ایران

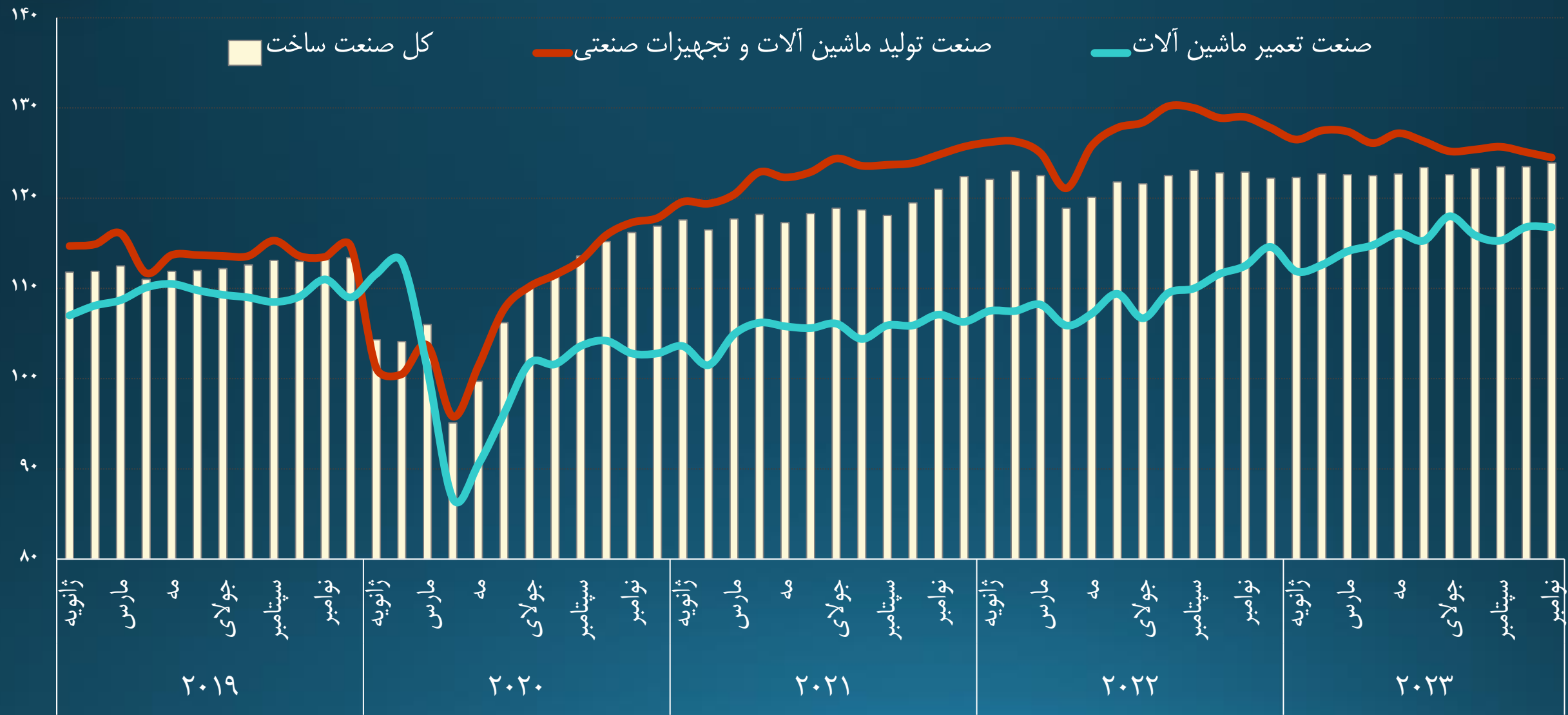

تولید ماشین آلات و تجهیزات طبقه بندی نشده در جای دیگر	۲۸
تولید ماشین آلات با کاربرد عام	۲۸۱
تولید موتور و توربین به جز موتورهای وسایل نقلیه هوایی، خودرو و موتورسیکلت	۲۸۱۱
ساخت تجهیزات نیروی سیال	۲۸۱۲
تولید سایر پمپ‌ها، کمپرسورها، شیرها و سوپاپ‌ها	۲۸۱۳
تولید یاتاقان، چرخ دنده و دیفرانسیل	۲۸۱۴
تولید اجاق و کوره و مشعل‌های کوره	۲۸۱۵
تولید تجهیزات بالابر و جابجاکننده	۲۸۱۶
تولید ماشین آلات و تجهیزات دفتری (بجز رایانه و وسایل جانبی)	۲۸۱۷
تولید ابزار دستی موتوردار	۲۸۱۸
تولید سایر ماشین آلات با کاربرد عام	۲۸۱۹
تولید ماشین آلات با کاربرد خاص	۲۸۲
تولید ماشین آلات کشاورزی و جنگل‌داری	۲۸۲۱
تولید اهره برقی ثابت	۲۸۲۲
تولید ماشین آلات متالورژی - ذوب فلزات	۲۸۲۳
تولید ماشین آلات استخراج معدن و ساختمان	۲۸۲۴
تولید ماشین آلات عمل‌آوری مواد غذایی، نوشیدنی‌ها و دخانیات	۲۸۲۵
تولید ماشین آلات برای تولید منسوجات و البسه و چرم	۲۸۲۶
تولید سایر ماشین آلات با کاربرد خاص	۲۸۲۹

رند ماهانه شاخص تولید صنعت ساخت و صنایع تولید و تعمیر ماشین آلات و تجهیزات صنعتی - ۱۰۰ = ۲۰۱۵

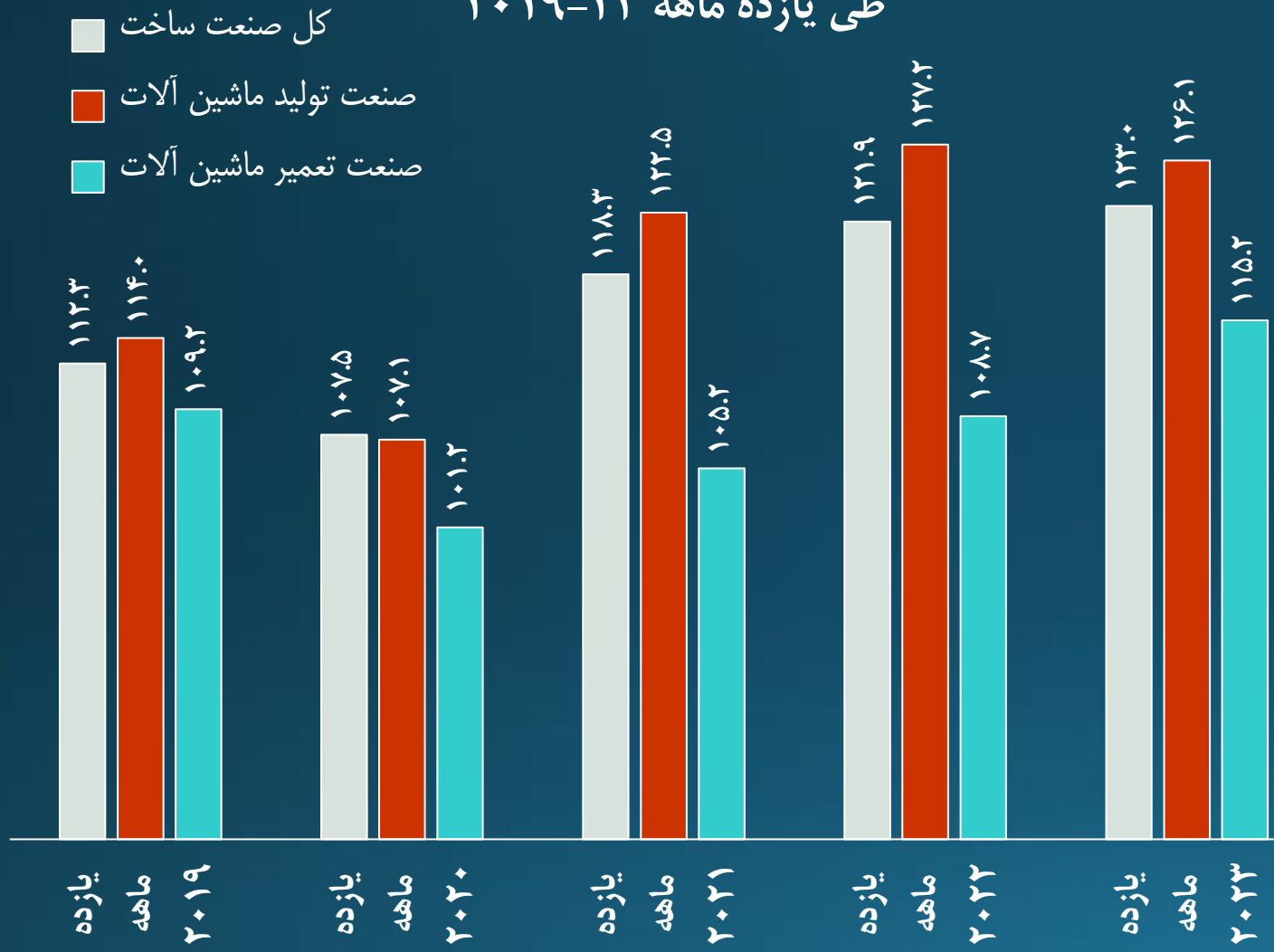
شاخص جهانی تولید صنعتی (صنعت ساخت) در پایان ماه نوامبر ۲۰۲۳ در ادامه روند افزایشی قبلی خود به عدد ۱۲۳.۹ رسید که بالاترین رقم طی سال‌های اخیر است. رشد این شاخص نسبت به ماه مشابه سال قبل ۰.۸۱ درصد و نسبت به ماه قبل (اکتبر) نیز مثبت و حدود ۰.۳ درصد است.

برخلاف روند فزاینده شاخص کل صنعت ساخت، شاخص صنعت تولید ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی روند کاهنده‌ای طی سال ۲۰۲۳ داشته به نحوی که با کسب رقم ۱۲۴.۵ کمترین رقم را در ماه نوامبر به خود اختصاص داده است. درصد تغییرات شاخص تولید ماشین‌آلات صنعتی در ماه مورد بررسی نسبت به ماه مشابه سال قبل، منفی ۳.۱ درصد و در مقایسه با ماه قبل نیز منفی ۰.۴۸ درصد بوده که حاکی از بروز وضعیت رکود در این صنعت است. از جمله دلایلی که به چرایی افت تولید ماشین‌آلات نسبت داده می‌شود می‌توان به کاهش سرعت رشد اقتصادی جهان (به ویژه افت سرعت رشد در اقتصاد چین) و افت تقاضا برای واردات کالاهای سرمایه‌ای (به خصوص در چین و هند) اشاره کرد.

با وجود بروز رکود نسبی در فعالیت تولید ماشین‌آلات، در حوزه تعمیر ماشین‌آلات، شاهد رشد مثبت و روند صعودی برای تغییرات شاخص تولید هستیم. رقم شاخص تولید صنعت تعمیر ماشین‌آلات در ماه نوامبر ۲۰۲۳ برابر با ۱۱۶.۸ است که اگرچه نسبت به ماه قبل، رشدی نداشته ولی در مقایسه با نوامبر سال ۲۰۲۲ رشد مثبت ۳.۸۲ درصد را کسب کرده که بالاتر از میانگین رشد کل صنعت ساخت نیز است.

شاخص تولید صنعت ساخت و صنعت تولید ماشین آلات

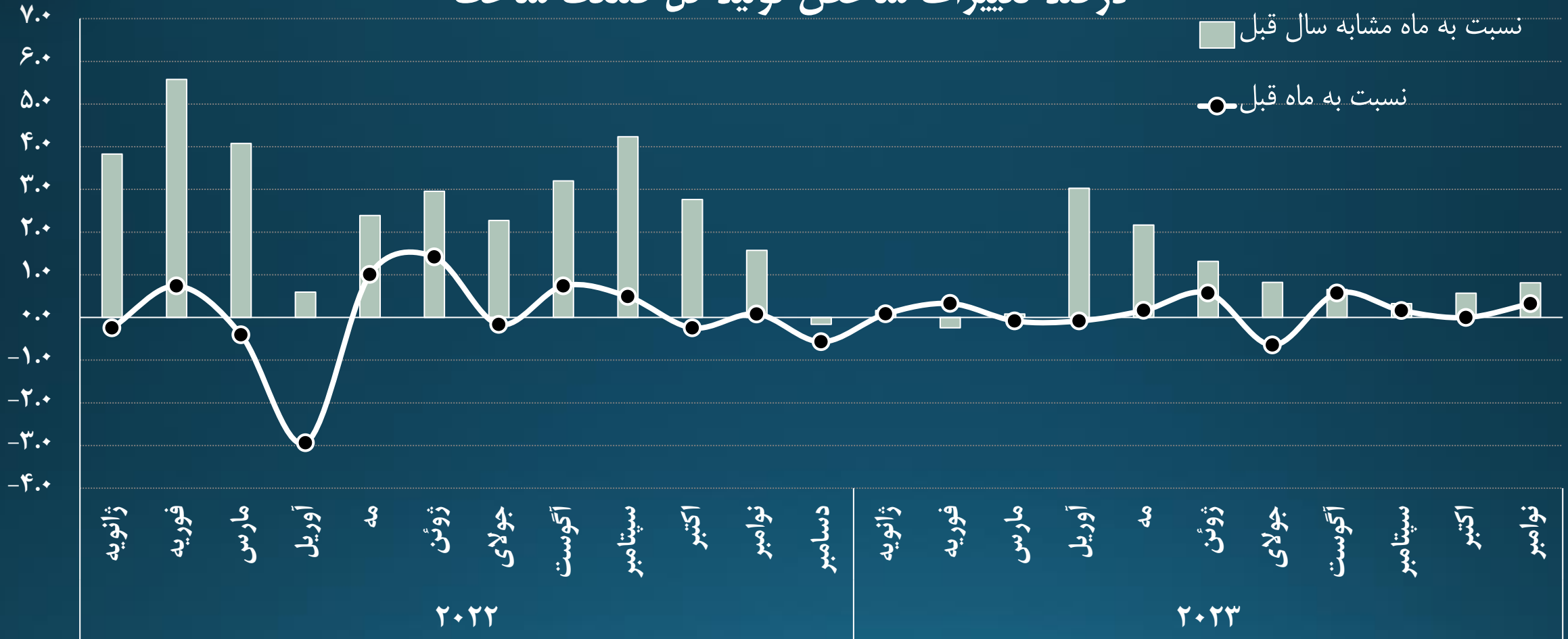
طی یازده ماهه ۲۳-۱۹

متوسط شاخص کل تولید صنعت ساخت در جهان طی یازده ماهه ۲۰۲۳ حدود ۱۱۵.۲ بوده که با استثنای افت سال ۲۰۲۰ به دلیل بروز بحران کووید-۱۹، روند عمومی آن طی سال‌های اخیر افزایشی و با سرعت ملایم بوده است.

روند تغییرات متوسط یازده ماهه شاخص تولید برای صنعت ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی نیز تا سال ۲۰۲۲ مشابه کل صنعت ساخت افزایشی بود که طی یازده ماهه سال ۲۰۲۳ با کسب رقم ۱۲۶.۱ افت منفی ۰.۸۴ درصدی را نسبت به مدت مشابه سال قبل تجربه کرد. برخلاف روند یازده ماهه شاخص تولید ماشین‌آلات، در گروه تعمیر ماشین‌آلات، بهبود ۶ درصدی در رشد شاخص تولید مشاهده می‌شود.

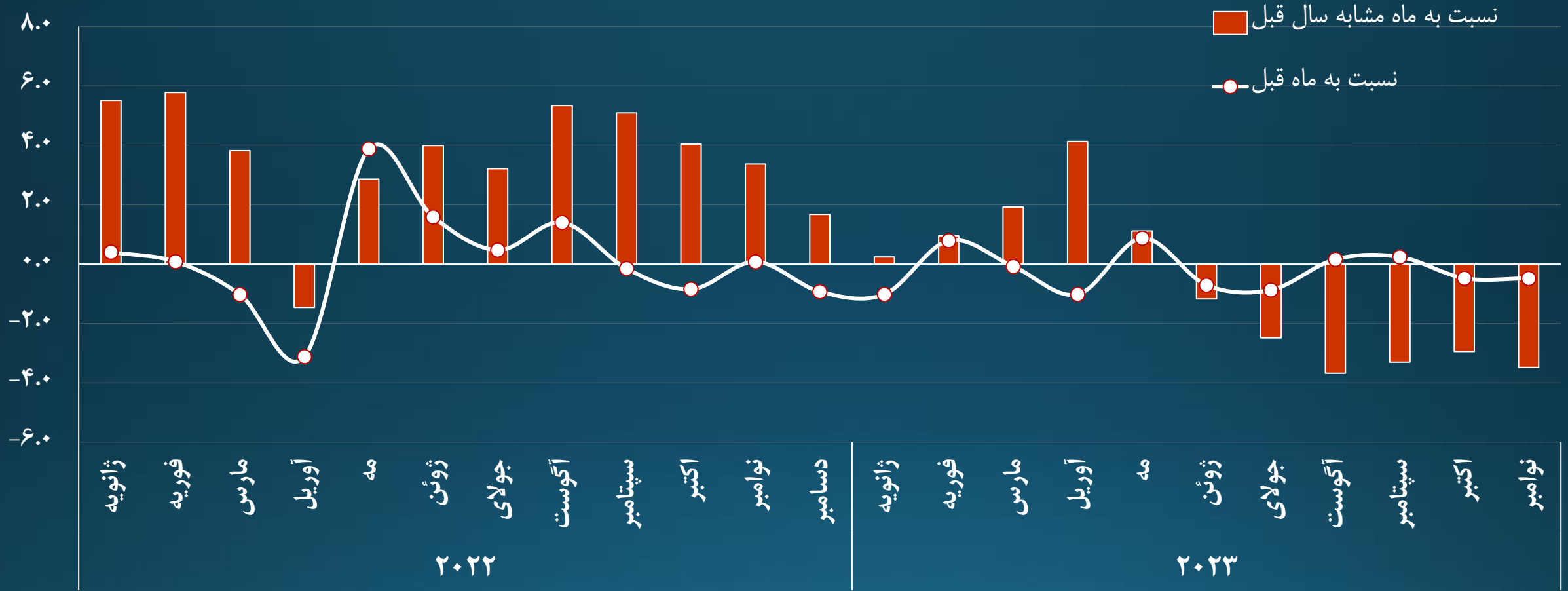
درصد تغییرات شاخص تولید کل صنعت ساخت

کاسته شدن از شدت تغییرات همراه با افت نسبی سرعت افزایش شاخص تولید صنعت ساخت طی ۲۰۲۳

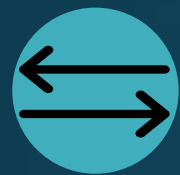
درصد تغییر شاخص صنعت تولید ماشین‌آلات

تضعیف رشد شاخص در صنعت تولید ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی به ویژه در نیمه دوم سال ۲۰۲۳

دلایل عمده افت تولید جهانی ماشین آلات و تجهیزات صنعتی

اختلال در حمل و نقل
بروز مشکل و ایجاد ناامنی
در مسیرهای معمول حمل و نقل

نرخ بهره بالا
استمرار اعمال نرخهای بهره بالا
با هدف مهار تورم

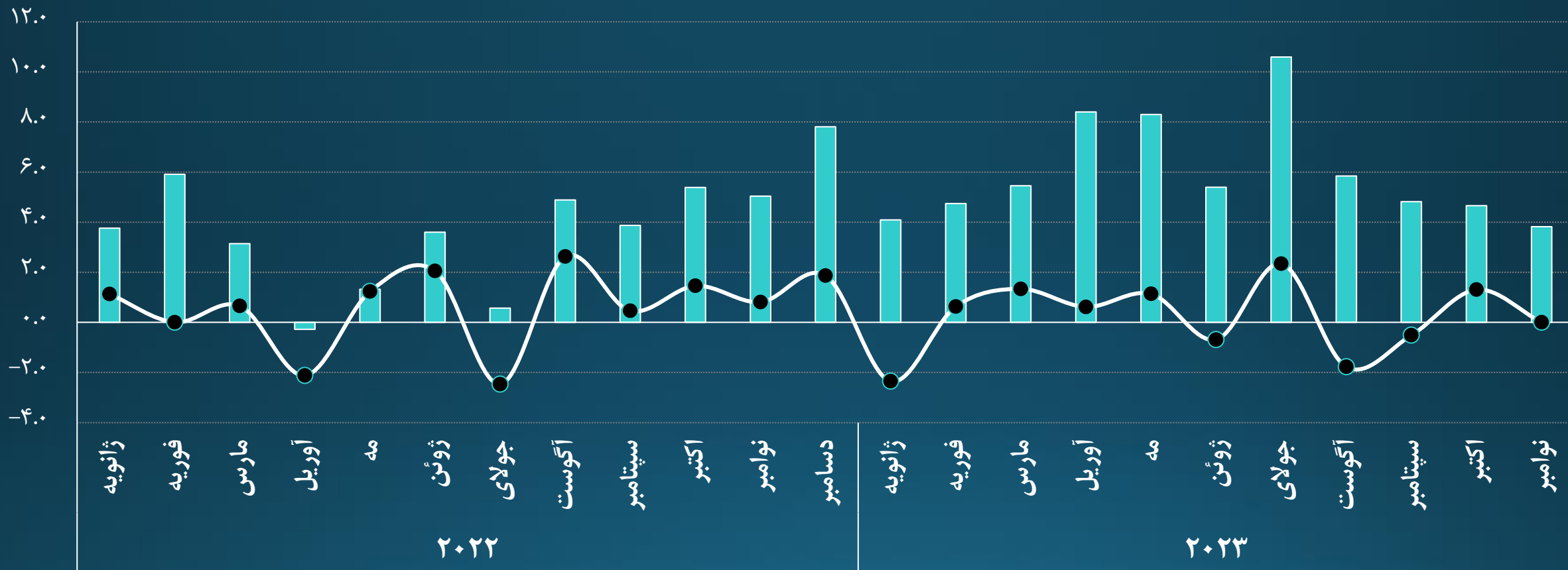
تشدید عدم قطعیتها
استمرار نااطمینانی از استمرار
تهدیدهای قبلی و بروز موارد جدید

رکود
کاهش سفارشات داخلی و خارجی و در
نتیجه افت تولید در صنایع پایین دستی

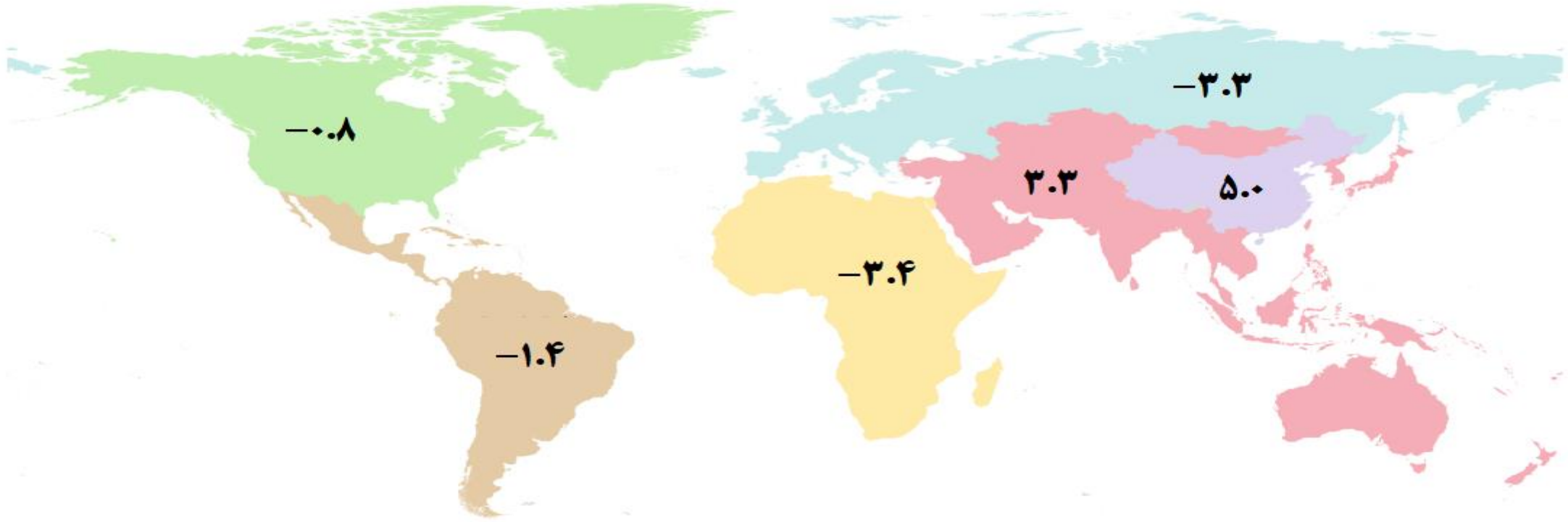
درصد تغییر شاخص تولید صنعت تعمیر و نصب ماشین‌آلات

نسبت به ماه قبل -●- نسبت به ماه مشابه سال قبل

بهبود قابل توجه سرعت رشد تولید صنعت تعمیر ماشین‌آلات و تجهیزات طی ماه‌های ۲۰۲۳

نقشه جهانی رشد شاخص تولید صنعت ساخت در نوامبر ۲۰۲۳ نسبت به ماه مشابه سال قبل - درصد

در مقایسه منطقه‌ای، میزان تولیدات صنعتی در ماه نوامبر ۲۰۲۳ نسبت به ماه مشابه سال قبل در همه مناطق جهان با استثنای اقتصاد چین (۵ درصد) و آسیا و اقیانوسیه (۳.۳ درصد)، رشد منفی داشته که بیشترین افت تولیدات صنعتی مربوط به قاره آفریقا و اروپا است.

- بررسی تغییرات شاخص تولید به تفکیک فعالیت‌های صنعت ساخت طی یازده ماهه نخست ۲۰۲۳ نسبت به مدت مشابه سال قبل نشان می‌دهد که طی این مدت نرخ رشد ۸ رشته فعالیت صنعتی، مثبت و نرخ رشد ۱۶ فعالیت صنعتی، منفی بوده است.
- بالاترین نرخ رشد شاخص تولید طی مدت مورد بررسی متعلق به سه رشته فعالیت تولید وسایل نقلیه موتوری (۱۰.۷ درصد- کد ۲۹)، صنعت تولید سایر تجهیزات حمل و نقل (۷.۰ درصد- کد ۳۰) و صنعت تولید تجهیزات برقی (۶.۴ درصد- کد ۲۷) است.
- کمترین نرخ رشد شاخص تولید طی مدت مزبور نیز متعلق به سه رشته فعالیت تولید محصولات چرمی (منفی ۷.۵ درصد- کد ۱۵)، صنعت تولید مبلمان (منفی ۷.۴ درصد- کد ۳۰) و صنعت تولید چوب و محصولات چوبی (منفی ۶.۵ درصد- کد ۱۶) است.
- با وجود رشد منفی ۰.۸۴ درصدی شاخص تولید صنایع ماشین‌آلات، شاخص تولید صنایع تعمیر و نصب ماشین‌آلات طی بازه زمانی مورد بررسی، مثبت و نزدیک به ۶.۰ درصد است.

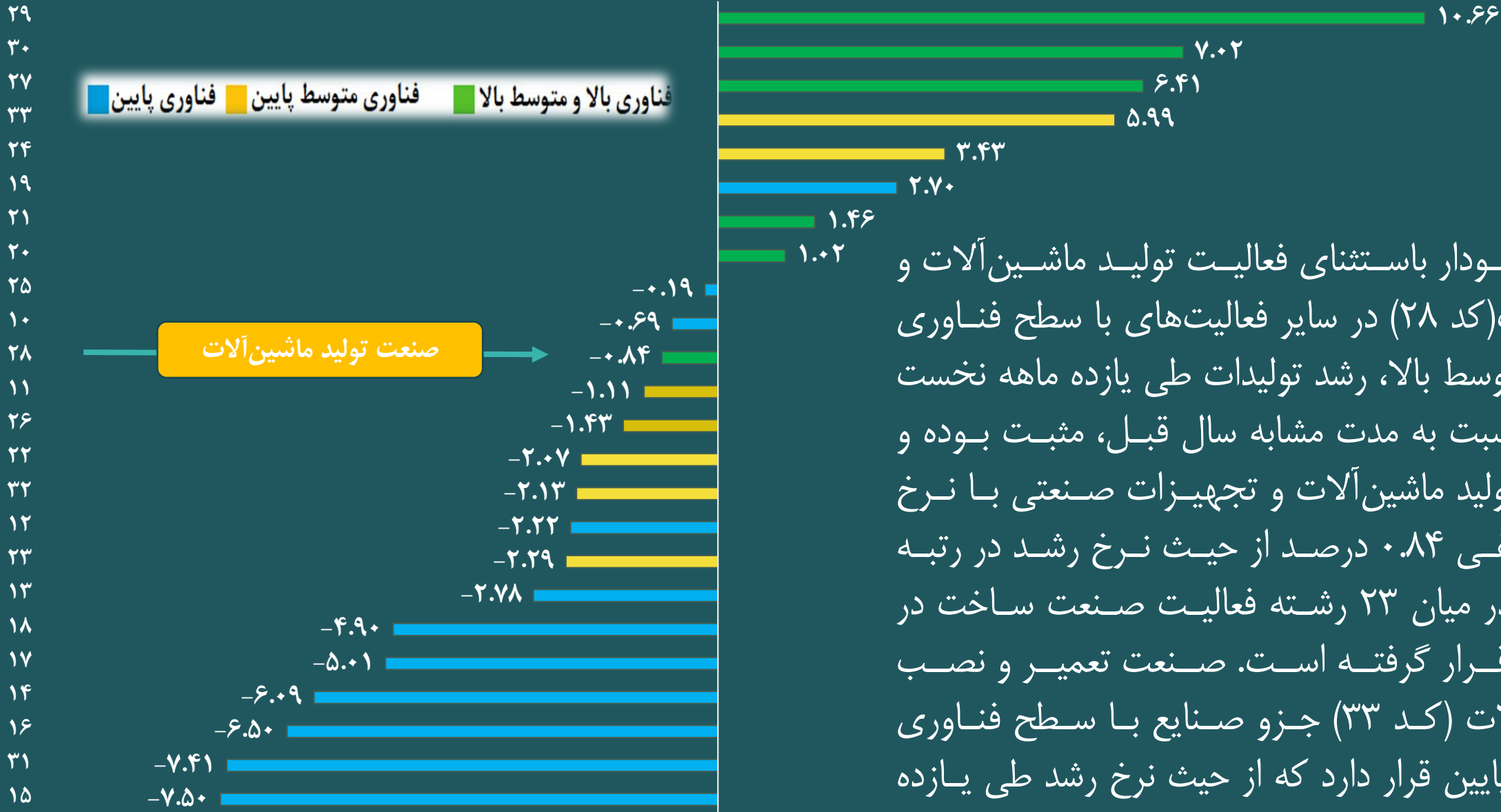

وفق طبقه‌بندی سازمان ملل، فعالیت‌های صنعتی بر حسب سطح فناوری به سه گروه صنایع؛ با سطح فناوری پایین (Low Tech)، متوسط-پایین (Medium-Low Tech) و متوسط-بالا و بالا (Medium High and High Tech) تقسیم می‌شوند. در این طبقه‌بندی صنعت تولید ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی به همراه تولید وسایل نقلیه (کد ۲۹)، تجهیزات الکتریکی (کد ۲۷)، تولید سایر تجهیزات حمل و نقل (کد ۳۰)، تولید دارو (کد ۲۱)، تولید مواد و محصولات شیمیایی (کد ۲۰) و تولید کامپیوتر (کد ۲۶) در گروه با سطح فناوری متوسط بالا و بالا قرار می‌گیرند.

گروه صنایع با فناوری بالا و متوسط بالا با سهم ۳۳ درصدی در ارزش افزوده صنعت ساخت در نوامبر ۲۰۲۳ نسبت به ماه مشابه سال قبل، ۴.۲ درصد رشد داشته در حالی که رشد شاخص برای سایر تولیدات صنعتی، منفی ۰.۵ درصد بوده است. این آمار نشان می‌دهد که محرک اصلی تحقق رشد مثبت شاخص تولید صنعت ساخت طی یازده ماهه نخست سال ۲۰۲۳، استمرار رشد تولید صنایع با سطح فناوری بالا و متوسط بالا است.

درصد تغییرات شاخص تولید فعالیت‌های صنعت ساخت طی یازده ماهه ۲۰۲۳ در مقایسه با مدت مشابه سال قبل

وفق نمودار بااستثنای فعالیت تولید ماشین‌آلات و تجهیزات (کد ۲۸) در سایر فعالیت‌های با سطح فناوری بالا و متوسط بالا، رشد تولیدات طی یازده ماهه نخست ۲۰۲۳ نسبت به مدت مشابه سال قبل، مثبت بوده و صنعت تولید ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی با نرخ رشد منفی ۰.۸۴ درصد از حیث نرخ رشد در رتبه یازدهم در میان ۲۳ رشته فعالیت صنعت ساخت در جهان قرار گرفته است. صنعت تعمیر و نصب ماشین‌آلات (کد ۳۳) جزو صنایع با سطح فناوری متوسط پایین قرار دارد که از حیث نرخ رشد طی یازده ماهه ۲۰۲۳، در رتبه چهارم قرار می‌گیرد.

فهرست کدهای آیسیک فعالیت‌های زیرمجموعه صنعت ساخت

محصولات غذایی	محصولات نوشیدنی	محصولات دخانی	محصولات نساجی	محصولات پوشاک	چرم و محصولات چرمی
۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
چوب و محصولات چوبی	کاغذ و محصولات کاغذی	چاپ و رسانه	کک و محصولات نفتی	مواد و محصولات شیمیایی	مواد و محصولات دارویی
۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱
لاستیک و پلاستیک	محصولات معدنی غیرفلزی	فلزات اساسی	محصولات فلزی فابریکی	رایانه و تجهیزات الکترونیکی	تجهیزات برقی
۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷
ماشین‌آلات و تجهیزات	وسایل نقلیه موتوری	سایر تجهیزات حمل و نقل	مبلمان	سایر کالاهای صنعتی	تعمیر و نصب ماشین‌آلات
۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۳۲	۳۳